

КРАТКОРОЧНА ПОТРАЖИВАЊА И ПЛАСМАНИ, НОВЧАНА СРЕДСТВА И АВР

Класа 2: КРАТКОРОЧНА ПОТРАЖ. И ПЛАСМАНИ, НОВЧАНА СРЕДСТВА И АВР

- 20 – Потраживања по основу продаје,
- 21 – Потраживања из специфичних послова,
- 22 – Друга потраживања,
- 23 – Краткорочни финансијски пласмани,
- 24 – Готовински еквиваленти и готовина,
- 27 – Порез на додату вредност – (*посебна лекција 16*),
- 28 – Активна временска разграничења.

Конта из *класе 2* се врло често користе у различитим променама, приказаним у другим деловима материјала. Због тога, у оквиру овог поглавља приказује се књижење само одређених карактеристичних промена, које се нешто ређе појављују у кореспонденцији са другим класама.

1. НОВЧАНА СРЕДСТВА (*група 24*)

За новчана средства се може условно рећи да представљају „најважнији облик имовине предузећа“. Сви облици средстава су, наравно, важни и неопходни за одвијање процеса репродукције, тако да претходни термин „најважнији“ треба схватити у смислу „најповољнији“ облик имовине, јер се помоћу новца може набавити било који други облик имовине. Сваки пословни процес почиње и завршава се новцем. Предузећа настоје да убрзају трансформацију других имовинских облика у новац, јер тиме убрзавају процес репродукције, скраћују време обрта, побољшавају ликвидност, смањују трошкове финансирања и остварују низ других бенефита.

Управљање финансијама је од кључног значаја за успешно пословање привредних субјеката. Предузећа својим пословним политикама, односно политикама финансирања, дефинишу јасне циљеве и инструменте за обезбеђивање неопходних финансијских средстава, односно обезбеђивања ликвидности уз најмање трошкове финансирања. У циљу одржавања **ликвидности**, као предуслова нормалног пословања, предузећа треба да:

- благовремено обезбеде потребна новчана средства за континуелно и планско одвијање пословног процеса;
- рационално користе расположива новчана средства, и
- ускладе прилив новчаних средстава са динамиком доспећа обавеза.

Основни **задатак књиговодства** новчаних средстава је да евидентира и прати све токове новца у предузећу и да то благовремено презентира менаџменту.

Сва предузећа имају **текући (пословни) рачун** отворен код банке, на коме воде новчана средства и преко кога врше плаћања/наплате. Предузећа могу да отворе један или више текућих рачуна, у једној или више банака, за које отварају посебне аналитичке рачуне у оквиру конта *241- Текући рачун*.

Књижење пословних догађаја на рачуну *241-Текући рачун*, спроводи се искључиво на основу извода са текућег рачуна. То је извештај о свим променама на рачуну (уплатама и исплатама) и стању новчаних средстава. Банка предузећу доставља посебне изводе за све рачуне. Поред текућег рачуна (241) на коме се воде динарска средства, предузећа могу имати и девизне рачуне (244), с тим да се домаћи платни промет врши искључиво у динарима.

Преко текућег рачуна предузећа обављају готовинска и безготовинска плаћања, као и плаћања путем обрачуна. Сагласно томе, постоје и јединствени **инструменти платног промета** за:

1) готовинско плаћање:

- налог за уплату (служи за уплате готовог новца на рачун - нпр. уплата пазара, уплата физичких лица на рачун);
- налог за исплату (служи за подизање готовог новца са рачуна).

2) безготовинско плаћање.

- налог за пренос (за пренос средстава са свог рачуна на рачун повериоца);
- налог за наплату (њиме поверилац иницира исплату са рачуна дужника у корист свог рачуна, наравно, у складу са овлашћењем дужника које даје банци и повериоцу, нпр. за наплату доспелих хартија од вредности, по основу судског решења).

Наведени инструменти платног промета могу бити у:

- писаној форми,
- електронској форми (најчешћи у последње време) и
- усмени.

Чек, платна картица и акредитиви су **инструменти плаћања**, односно инструменти располагања средствима са рачуна, на основу којих се испостављају инструменти платног промета (налог за уплату, исплату, пренос и наплату).

Чек користе правна и физичка лица за подизање новца са рачуна издаваоца чека и за безготовинска плаћања. Акредитивом се налаже банци да одређена средства стави на располагање другом правном или физичком лицу, наравно уз одређене услове.

Прелазни рачун (2419) је аналитички конто текућег рачуна на коме се књижи подизање готовине са текућег рачуна, и уплата готовине на рачун. Овај рачун је неопходан јер се за уплату и исплату готовине мора обезбедити дневна ажурност књиговодства. Пошто извод може стићи најраније тек следећег дана, овај износ се привремено евидентира на прелазном рачуну, на основу уплатнице/исплатнице, односно благајничког дневника.

У рачуноводственом смислу, са готовином се изједначавају и **еквиваленти готовине** (тзв. сурогати новца - конто 240). То су непосредно уновчиве хартије од вредности, које се у кратком року (не дужем од три месеца) могу конвертовати у новац и/или користити за плаћање. При томе је ризик од смањења њихове вредности безначајан. Као примери готовинских еквивалената могу се навести: чекови и менице примљени на наплату, текућа улагања у хартије од вредности са кратким роком доспећа (благајнички и комерцијални записи, депозити, сертификати и сл.), племенити метали и сл. У нашим условима чекови су најзаступљенија врста непосредно уновчивих хартија од вредности са безначајним ризиком, јер банке могу да гарантују исплату без обзира да ли је лице које је издало чек у моменту наплате има довољно новца на свом рачуну.

На рачуну **242-Издвојена новчана средства и акредитиви** евидентирају се наменски издвојена средства за инвестиције, акредитиве у земљи и иностранству, наплату чекова и сл. Функцију овог рачуна смо већ објаснили код изградње/набавке основних средстава, а слично је и са акредитивима и другим наменама.

Готовина подразумева готов новац (кеш) у благајни привредног субјекта, који се користи за ефективно плаћање/наплату. На конту *243-Благајна*, се евидентирају динарске уплате и исплате готовог новца, с тим да може постојати и девизна благајна (246). Предузеће може имати више благајни, од којих је увек само једна главна, а остале су помоћне, што се евидентира на посебним аналитичким рачунима. Уплате и исплате новца у благајни врше се на основу прописане документације (благајничке уплатнице/исплатнице) а све се то мора евидентирати у „благајничком извештају“.

Предузеће у благајни може држати новац до висине благајничког максимума. Висина благајничког максимума није прописана, али га предузеће може својим интерним актом посебно дефинисати. Ово по правилу нису значајнији износи, јер се у последње време плаћање у кешу своди на минимум (када је баш неопходно). Изузетак су привредни субјекти који имају малопродају, где се наплата у готовини подразумева.

Примери:

- 1) Налогом за исплату је подигнут новац са текућег рачуна у износу од 80.000 динара.
- 2) Налогом за уплату је положен пазар из продавнице на текући рачун у износу од 10.000 динара.
- 3) Предузеће „Срем“ има обавезу према предузећу „Јаково“ за купљено семе у износу од 110.000 динара, али истовремено има и потраживање за продат кукуруз у износу од 140.000 динара. После потписивања изјаве о компензацији, оба учесника су испоставила налог за пренос на терет и у корист свог текућег рачуна у износу од 110.000 динара. Предузеће „Јаково“ испоставља и додатни налог за пренос разлике у износу од 30.000 динара (У дневнику су приказана књижења код предузећа „Срем“).

Књижење у дневнику:

Ред. бр.	ОПИС	ПОЗИВ	ПРОМЕТ	
			Дугује	Потражује
1	Благајна Прелазни рачун <i>За подигнут новац са рачуна (благајнички извештај)</i>	243 2419	80.000	80.000
1а	Прелазни рачун Текући рачун <i>По изводу бр.</i>	2419 241	80.000	80.000
2	Прелазни рачун Благајна <i>За положен пазар (благајнички извештај)</i>	2419 243	10.000	10.000
2а	Текући рачун Прелазни рачун <i>По изводу бр.</i>	241 2419	10.000	10.000
3	Текући рачун Купци у земљи <i>За наплаћена потраживања компензацијом</i>	241 204	110.000	110.000
3а	Добављачи у земљи Текући рачун <i>За измирене обавезе компензацијом</i>	435 241	110.000	110.000
3б	Текући рачун Купци у земљи <i>За наплаћену разлику</i>	241 204	30.000	30.000

Објашњења промена:

- 1) С обзиром да се код књижења готовине мора постићи дневна ажурност (тј. истог дана морају бити прокњижене све промене у вези са готовином), неопходно је користити аналитички рачун 2419-Прелазни рачун док не стигне извод текућег рачуна од банке. Дакле, прво се књижи повећање стања у Благајни (активан рачун-дугује) и смањење стања на прелазном рачуну (активан рачун-потражује). (1а) Други део промене се књижи пошто стигне извод, тако што затварамо прелазни рачун на дуговној страни, а текући рачун се смањује на потражној страни. У коначном ефекту имамо смањење текућег рачуна и повећање благајне.
- 2) Друга промена се књижи супротно у односу на прву, с обзиром да се ради о уплати пазара из благајне на текући рачун.
- 3) Ова промена представља књижење компензације између два учесника у купопродаји. Компензација је ефикасан инструмент платног промета без употребе готовог новца. Основни услов за компензацију јесте да су пословни субјекти у узајамном дужничко-поверилачком односу. Компензација се спроводи до висине најнижег износа (у овом случају до 110.000 динара). Први став представља књижење наплате дела потраживања од купаца (Јаково) компензацијом, а други став (3а) истовремено књижење плаћања обавеза компензацијом (такође према Јаково). Промена (3б) је наплата разлике од купаца (тј. дужника – Јаково) у износу од 30.000 динара.

2. КРАТКОРОЧНА ПОТРАЖИВАЊА (групе 20, 21, 22)

Краткорочна потраживања настају, пре свега, по основу: продаје производа, роба и услуга, затим по основу заједничког пословања, разних финансијских трансакција, законом стечених права (нпр. субвенције, премије и сл.) и других пословних трансакција. Конта потраживања (групе 20, 21, 22) јављају се у бројним променама, у кореспонденцији са другим класама. У наставку се дају примери књижења неких пословних промена из ове групе.

Најважнија су наравно потраживања по основу продаје (група 20), тј. од купаца, који су према званичном контном плану рашчлањени на купце: у земљи, у иностранству, матична/зависна/остала повезана правна лица. Пословање предузећа захтева да се непрестано купује и продаје, што значи да је предузеће увек у двострукој улози - *купца и продавца*. Процес репродукције ($H...P...P...P_1...H_1$) се завршава продајом, којом се практично учинци (P_1) трансформишу у потраживања ($P_1...H_1$). Остаје наравно још да се изврши наплата односно трансформација потраживања у новац (H_1), али то није само интерна ствар предузеће, већ зависи и од купаца, банака и др.

Примери:

- Продато је готових производа соје у вредности од 320.000 динара, на шта је зарачунат ПДВ по посебној стопи. Залихе продате соје се евидентирају по фер вредности од 285.000 дин.
- Пошто је процењено да се потраживање од купаца *из претходне промене* неће моћи наплатити, предузеће га је отписало. После извесног времена, наплаћено је 50% потраживања.

Главна књига („Т“ конта):

204 Купци у земљи		209 ИВ потраживања од купаца	
Д	П	Д	П
1)	352.000	26)	176.000
	176.000 (2а)		352.000 (2)
Сдо)	176.000		176.000 (Сдо)
Сдо)	0		
<i>Нето (пребијени) салдо</i>			
471 ПДВ у издатим фактурама - посебна стопа		614 Приходи од продаје производа на домаћем трж.	
Д	П	Д	П
	32.000 (1)		320.000 (1)
9802 Трошкови прод. произв.		9602 Готов производ - соја	
Д	П	Д	П
1а)	285.000		285.000 (1а)
576 Расходи по основу отписа потраживања		675 Наплаћена отписана потраживања	
Д	П	Д	П
2)	352.000		176.000 (26)
241 Текући рачун			
Д	П		
2а)	176.000		

Књижење у дневнику:

Ред. бр.	ОПИС	ПОЗИВ	ПРОМЕТ	
			Дугује	Потражује
1	Купци у земљи	204	352.000	
	ПДВ у издатим фактурама - општа стопа	470		32.000
	Приходи од продаје производа на дом. трж. <i>По фактури бр..</i>	614		320.000
1а	Трошкови продатих производа - соја	9802	285.000	
	Готов производ - соја <i>Издато са складишта (Требовање бр..)</i>	9602		285.000
2	Расходи по основу отписа потраживања	576	352.000	
	Исправка вредн. потраживања од купаца <i>Отпис спорних потраживања</i>	209		352.000
2а	Текући рачун	241	176.000	
	Купци у земљи <i>Наплата отписаних потраживања</i>	204		176.000
2б	Исправка вредн. потраживања од купаца	209	176.000	
	Наплаћена отписана потраживања <i>Обрачунати ванредни приходи</i>	675		176.000

Објашњења промена:

- 1) Ова промена се односи на продају производа у земљи, коју прати излазна фактура, и отпремница. Повећавају се потраживање од купаца (активан conto - дугује) за износ продајне вредности са ПДВ-ом (320.000 + 32.000). Са друге стране повећава се приход од продаје (614) за износ продајне вредности без ПДВ-а (на потражној страни) и повећава се обавеза по основу ПДВ-а (пасиван conto - потражује). (1а) Други део промене се књижи у погонском књиговодству (класа 9) које има свој посебан дневник и главну књигу, као што смо већ објаснили. Смањују се производи на залихама (960) по фер (тржишној) вредности, а истовремено се као равнотежа књиже трошкови (расходи) продатих производа (980). (Продаја производа је једна од најважнијих промена која ће детаљно бити обрађена пред крај наставног програма).
- 2) У првом делу друге промене су прокњижена отписана потраживања, тако што су повећани остали (ванредни) расходи -576 (на дуговој страни), а исти износ се књижи и на корективном рачуну ИВ потраживања од купаца (209), наравно на потражној страни као и свака друга ИВ (погледати код сталне имовине). (2а) Делимична наплата претходно отписаног потраживања од купаца. (2б) Повећавају се остали (ванредни) приходи -675 (на потражној страни), а за исти износ је задужен рачун 209. Заједнички салдо основног рачуна (204-Купци у земљи) и његовог корективног рачуна (209-ИВ купаца у земљи) приказују стварно стање потраживања од конкретног купца. У овом конкретном случају заједнички салдо је 0 (нула), с тим да је само 50% потраживања од купаца наплаћено док је преосталих 50% потраживања отписано због немогућности наплате, што се може видети на контима главне књиге.

3. КРАТКОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ (група 23)

На рачунима групе *23-Краткорочни финансијски пласмани*, обухватају се дати кредити, хартије од вредности (ХоВ) и остали пласмани са роком доспећа/продаје до годину дана од последњег биланса. Значи да и део изворно дугорочних пласмана који доспевају за наплату у следећих 12 месеци од састављања биланса, класификују се као краткорочни и исказују на рачуну 234. Исто важи за дугорочне ХоВ које се држе до доспећа, део који доспева у следећој пословној години исказује се на рачуну 235 (јер тај део више није дугорочан него краткорочан).

У нашој земљи предузећа не могу да дају класичне кредите, већ само банке. Предузећа могу да дају тзв. зајмове, робне или новчане. Постоје јасне разлике између кредита и зајма које су регулисане *Законом о облигационим односима*. На пример, кредит се увек уговара у новцу а зајам може и у робном облику; код кредита се обавезно уговара камата а код зајма не мора; уговор о кредиту се обавезно закључује у писаној форми а код зајма може и усмено итд. Значи да класична привредна друштва на контима 230 до 233 углавном евидентирају дате зајмове.

Хартије од вредности су посебне писмене исправе у којима је садржано одређено имовинско право. Оне се јављају као инструменти финансијског тржишта. Хартијама од вредности се врши плаћање, обезбеђење плаћања, позајмљивање новца, односно прикупљање неопходних финансијских средстава. Законом се регулише њихова форма, садржај, и све што је везано за њихово издавање и коришћење (*деталније из Привредног права и Финансија*).

На рачуну **236-Финансијска средства која се вреднују по фер вредности**, евидентирају се купљене или на други начин стечене краткорочне хартије од вредности (акције, обвезнице, благајнички записи, комерцијални записи, државни записи, сертификати о депозиту и др.) којима се тргује. Ради се о хартијама од вредности које су прибављене са намером да се у кратком року поново продају ради стицања добитка или разлике у цени. Код хартија од вредности увек се користе посебни аналитички рачуни за евидентирање номиналног износа и камате.

На рачуну **238-Остали краткорочни финансијски пласмани** исказују се потраживања по **меницама** као инструментима плаћања. Меница се користи као средство безготовинског плаћања и као инструмент обезбеђења наплате потраживања од купаца. Исто тако, меница се може преносити (индосирати), тј. користити за плаћање обавеза. Меница се сматра и средством кредитирања, јер доспева за наплату тек после одређеног рока (обично до 90 дана), при чему наравно доноси и камату за тај период. Издаје се на обрасцима (бланкетима) које штампа и продаје Народна банка Србије.

Између чека и менице постоје одређене сличности али и значајне разлике. Сличности: (а) обе ХоВ садрже налог да се њиховом кориснику (имаоцу) исплати назначени новчани износ; (б) обе ХоВ могу да служе као средство плаћања, тј могу се индосирати, са изузетком неких специфичних врста чекова. Разлике: (а) чек је само средство плаћања (платни инструмент), а меница је истовремено и средство плаћања и средство кредитирања; (б) меница не може да гласи на доносиоца, у њој

увек мора бити означен ремитент (ималац) док код чека не мора; (в) чек се увек исплаћује по виђењу, док меница има тачно назначен рок доспећа.

Примери:

- 1) Предузеће је потраживање од купаца у износу од 124.000 динара наплатило меницом укупне вредности 130.000 динара (разлика је камата), са роком доспећа од 90 дана. По истеку рока доспећа, меница је наплаћена.
- 2) Предузеће је купило комерцијални запис за 60.000 динара. Укупна вредност записа је 70.000 динара, у чему је садржана камата од 10.000 динара. После одређеног времена запис је продат за 80.000 динара.
- 3) Предузеће је продало утовљене свиње за 220.000 динара, плус ПДВ по посебној стопи. Истовремено је купцу одобрен робни зајам. Уговорено је да се дуг измири у року од годину дана, у кварталним ануитетима. Уговорена је и каматна стопа од 6% годишње. Фер вредност товљеника износи 240.000 динара. Купац је платио прву кварталну рату преко текућег рачуна.

Књижење у дневнику:

Ред. бр.	ОПИС	ПОЗИВ	ПРОМЕТ	
			Дугује	Потражује
1	Примљене менице	2380	130.000	
	ИВ меница за камату	2381		6.000
	Купци у земљи	204		124.000
<i>Купац платио меницом</i>				
1а	Текући рачун	241	130.000	
	Примљене менице	2380		130.000
<i>По изводу бр.</i>				
1б	ИВ меница за камату	2381	6.000	
	Приходи од камата	662		6.000
<i>За обрачунате приходе од камата</i>				
2	Комерцијални запис	2363	70.000	
	Исправка вредн. записа за камату	2398		10.000
	Текући рачун	241		60.000
<i>За купљен комерцијални запис</i>				
2а	Текући рачун	241	80.000	
	Исправка вредн. записа за камату	2398	10.000	
	Комерцијални запис	2363		70.000
	Добици од продаје Хов	672		20.000
<i>За продат комерцијални запис</i>				
3	Купци у земљи	204	242.000	
	ПДВ у издатим фактурама - посебна стопа	471		22.000
	Приходи од продаје производа	614		220.000
<i>За продате производе на кредит</i>				
3а	Дати краткорочни кредити у земљи	232	242.000	
	Купци у земљи	204		242.000
<i>За одобрен робни зајам купцу</i>				
3б	Трошкови продатих производа	980	240.000	
	Производња товних свиња	9343		240.000
<i>За трошкове продатих производа</i>				

Напомена: (3б) Обрачун и књижење трошкова продатих производа детаљно се обрађује у наставку

Обрачун камате: $(220.000 \times 0,06/12) \times 3 = 3.300$

Зв	Текући рачун	241	58.300	
	Дати краткорочни кредити	232		55.000
	Приходи од камата	662		3.300
	<i>За уплату прве кварталне рате</i>			

Објашњења промена:

- 1) Ова промена се односи на наплату потраживања меницом. Дужник (купац) издаје меницу укупне вредности 130.000 динара по основу дуга од 124.000 динара. Предузеће (поверилац) прима меницу коју ће наплатити по истеку рока доспећа (30 дана) заједно са каматом у износу од 6.000 динара. Први књиговодствени став представља књижење примљених меница које дугују за износ номиналне вредности (активан конто). Истовремено се смањују потраживања од купца, а разлика се књижи на Исправку вредности меница за камату. (1а) Други став подразумева књижење наплате менице (укупан износ) преко текућег рачуна. (1б) Последњи став представља књижење прихода од камата (група 66) коју меница носи са собом. Ово је разумљиво јер меница има одређени рок наплате (у овом случају 90 дана) за који се мора обрачунати камата.
- 2) Овде се књижи куповина и потом продаја Комерцијалног записа (краткорочне ХоВ). Принцип је сличан као код менице. И комерцијални запис носи са собом камату која се такође књижи преко корективног конта Исправке вредности. Али овде могу да се појаве и остали (ванредни) приходи (група 67), односно расходи (група 57) у случају када се запис продаје пре истека назначеног рока доспећа. У овом случају смо имали остале приходе (тј. добитке 672), јер је запис продат по већој вредности од номиналне. Када се прода по мањој вредности од номиналне остварују се остали расходи (тј. губици 572), што ћете радити на вежбама.
- 3) У овој промени је прокњижен краткорочни пласман у виду робног зајма. Први став представља књижење излазне фактуре, што је већ обрађено. (3а) Други став представља књижење трансформације потраживања од купца у краткорочни зајам односно пласмана. (3б) Овде се књиже трошкови продатих производа у погонском књиговодству, што је већ обрађено више пута. (3в) У последњем ставу је прокњижено враћање (уплата од стране купца) прве кварталне рате зајма (тј. ануитета), који садржи део главнице и део камате (главница + камата = 58.300 динара).

4. АКТИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА (група 28)

На рачунима групе 28—Активна временска разграничења (АВР), евидентирају се разграничени расходи и приходи (унапред плаћени трошкови, приходи текућег периода који нису могли да буду фактурисани). То су, у ствари, привремене позиције активе на дан билансирања, које ће најкасније у следећем обрачунском периоду бити преображене у трошкове, односно у приходе. На овај начин се постиже реалније билансирање расхода и прихода у билансу успеха.

У оквиру АВР **транзиторне (преносне)** позиције представљају расходи плаћени у текућој години а који се реално односе на наредну годину, као што су:

- унапред плаћени трошкови закупа;

- унапред плаћени трошкови осигурања;
- унапред плаћени трошкови камата, пореза и других дажбина;
- претплате на стручне часописе, итд.

У антиципативне (унапред узете) позиције АВР спадају приходи који се односе на текућу пословну годину, а који из одређених разлога нису наплаћени и нису могли бити фактурисани у текућој години, као што су:

- приходи од премија, субвенција, дотација;
- приходи од камата на дате зајмове и депозите који нису доспели на плаћање;
- други приходи који се односе на текући обрачунски период а нису могли бити фактурисани.

Примери:

- 1) Предузеће „Агроном“ је за период од 01.07.2019. до 30.06.2020. године унапред платило претплату на стручне часописе у износу од 60.000 динара, плус ПДВ по посебној стопи. На крају 2019. године извршено је разграничење трошкова.
- 2) Предузеће „Агроном“ је дало у закуп пословни простор предузећу „Војводина“ на период од шест месеци, почев од 01. октобра 2019. године, закључно са 31. мартom 2020. године. Уговорено је да ће закупнина за цео период износити 132.000 динара (ПДВ, 20%), а рачун ће бити издат по истеку уговореног рока закупа (31. марта 2020. године).

Књижење у дневнику:

Ред. бр.	ОПИС	ПОЗИВ	ПРОМЕТ	
			Дугује	Потражује
1	Унапред плаћени трошкови	280	60.000	
	ПДВ у примљеним фактурама - посебна стопа	271	6.000	
	Добављачи у земљи	435		66.000
	<i>За обрачунате трошкове претплате</i>			
1а	Добављачи у земљи	435	66.000	
	Текући рачун	241		66.000
	<i>За унапред плаћене трошкове</i>			
1б	Трошкови непроизводних услуга	550	30.000	
	Унапред плаћени трошкови	280		30.000
	<i>Разграничење трошкова на крају 2019.</i>			
1в	ОТ управе	9420	30.000	
	Рачун за преузимање трошкова	902		30.000
	<i>Пренос трошкова на МТ</i>			
2	Потраживања за нефактурисани приход	281	66.000	
	Приходи од закупнина	650		66.000
	<i>За нефактурисани приход</i>			
2а*	Купци у земљи	204	158.400	
	ПДВ у издатим фактурама - општа стопа	470		26.400
	Потраживања за нефактурисани приход	281		66.000
	Приходи од закупнина	650		66.000
	<i>По фактури (за услугу закупа)</i>			

Објашњења промена:

- 1) У првом књиговодственом ставу прокњижено је добијање фактуре за претплату на часопис. Књижење је слично као и код других куповина од добављача, с тим да сада уместо конта неког конкретног средства (нпр. основних средстава, материјала или неке услуге) користимо конто 280- *Унапред плаћени трошкови*, јер се трошкови делом се односе и на следећу годину. Дакле, повећава се рачун АВР за износ без ПДВ-а, ПДВ у примљеним фактурама такође дугује (10% од 60.000 динара), а добављачи се повећавају за цео износ са ПДВ-ом ($60.000 + 6.000 = 66.000$ динара). (1а) Плаћање обавеза, што је већ обрађено. (1б) Трећи став представља разграничење трошкова. За период од 01.07. до 31.12.2019. године призната је половина укупне претплате ($60.000/2=30.000$ динара) на терет расхода (трошкови непоризводних услуга), што значи да ће бити исказане у билансу успеха за 2019. годину. Друга половина се привремено одлаже у билансу стања (на конту 280), а следеће године (после 01.07.2020.) биће и то прекњижено на расходе услуга (550/280), што значи да ће представљати расход у билансу успеха за наредну 2020. годину. (1в) Последњи књиговодствени став представља другу фазу књижења трошкова, односно пренос трошкова на одговарајуће место трошкова у погонском књиговодству, о чему ће бити више речи у наставку.
- 2) Ова промена се односи на књижење обрачунатих прихода, који су остварени у прва три месеца закупа (октобар, новембар, децембар). Повећавају се потраживања за нефактурисани приход за половину укупног износа ($132.000/2=66.000$ динара), док приходи од закупнина потражују за исти износ (повећали су се). (2а) Други књиговодствени став, у овом конкретном случају, није требало прокњижити пошто фактура још није издата. Ова промена се књижи по издавању фактуре (31.03.2020), међутим циљ је да се прикаже поступак књижења.